

Şairle Ressamın Aşkı

– Cevdet Doğan · 31 Mart 2012

Vak'a kahramanlarından birisini tanımayan yok gibidir günümüzde . Şiirlerinin çoğunda aşık olduğu İstanbulu konu alan ve bazı şiirleri bestelenen şair Yahya Kemal Beyatlı, diğeri ise şair Nazım Hikmet'in annesi Celile Hanım. 1880 tarihinde Selanikte dünyaya gelen Celile hanımın babası, Polonya ihtilâlinde Osmanlı devletine sığınarak orduya katılan Mustafa Celâlettin (Borcenski) Paşanın oğlu Enver Paşa, annesi Alman asıllı Mehmet Ali (Karl Detroit)) Paşa'nın kızı Leylâ hanımdır, güzelliğiyle dillere destan olduğu kadar Fransızca'yı ana dili gibi konuşan, piyano çalan, natürmort tablolar yaptığı halde ünlü bir portre ressamı ve sosyetenin göz bebeği olan Celile hanım 1900 yılında Şair Nazım Paşanın oğlu Hikmet Bey ile evlenir, bu evlilikten 1901 de Nazım, 1905 de İbrahim Ali, 1907 de de Samiye dünyaya gelir. Bunlardan Nazım Hikmet Heybeliada Bahriye mektebinde okumaktadır. 1884 yılında Üsküp'te dünyaya gelen asıl adı Ahmet Agâh olan Yahya Kemal Beyin babası İbrahim Naci bey, annesi Nakiye hanımdır. 1902 de geldiği İstanbul'da ordudan ihraç edilmiş, muhalif görüşlü Serezli Şekip Bey'in etkisiyle İkinci Abdülhamit'e düşman kesilerek 1903 yılında Parise kaçır. Selanik limanında gizli polislerle – Efendi, ben Avrupaya kaçıyorum, orada Sultan Abdülhamit aleyhine yazı yazacağım. Bu gemiden inmem, indirmek elinizdeyse indirin diyerek yoluna devam eder. Babasından ve ittihad-ı terakki fırkasından yardım gördüğü halde bir diploma sahibi olamadan yurda döner. Avrupadaki hayatını ve dönüşünü : "Her zevki bir haram olan efsunlu cennetin,

Koynunda vardı, lezzeti bin türlü nimetin.

Bir gün veda edip o diyarın hayatına

Döndüm bütün bütün vatanın kâinatına" kıt'asıyla özetler. Yurda dönünce Diplomatiye ve milletvekilliği görevleri yapan şair Darüşşafaka ve Heybeliada Bahriye Mektebinde Türkçe ve tarih okutmuştur, Nazım ve Necip Fazıl da Bahriye mektebinde talebedir. 1916 yılında, kaderin bir cilvesi olsa gerek,

Bektaşilikle hiç ilgileri olmayan iki kişi Çamlıca Bektaşî dergâhında karşılaşılır, Bunlardan birisi Yakup Kadri Beyin davetiyle gelen Yahya Kemal bey, diğeri ise bir dostuyla gelen ve kıskançlık krizleri geçirerek eşi Hikmet Bey'den ayrılmaya karar veren Celile hanımdır. Gözlerde kıvılcımlanan aşk Yahya Kemal'e Telaki şiirini ilham eder. Yollarda kalan gözlerimin nurunu yordun,

Kimdir o, nasıldır diye rüzgarlara sordum,

Hülyamı tutan bir büyü var onda diyordum

Gördüm dişi bir parsın elâ gözleri vardı.

Sen miydin o afet ki dedim, bezm-i ezelde

Bir kanlı gül ağzında ve mey kasesi elde,

Bir sofrada içtik, ikimiz aynı emelde,

Karşımda uyanmış gibi bir baktı sarardı.

Bu kıvılcım, Yahya Kemal'in, Bahriye mektebinden

talebesi olan Nazım'a, hafta sonlarında Nişantaşı'ndaki evde, özel olarak verdiği Türkçe ve şiir

derslerinden arta kalan zamanlarda Celile hanımla yaptığı edebi müsahabelerle alevlenir, dumanları

Nazımın okuluna ulaşır, bu arada Yahya Kemal'in intihar teşebüsü şûyu bulur, birkaç gün ara verdikten sonra girdiği ilk derste Yahya Kemal'e Necip Fazıl: - Hocam, kibrit suyu içerek intihara kalkıştığınızı duyduk, sınıfın bu konuda duyduğu derin üzüntüyü size söylemek isterim, der. Necip Fazıl cezalansa da bu durum Yahya Kemal'i rencide eder. Bu arada evlenme hazırlıklarını sürdüren Celile Hanımın Yahya Kemal'e " - Sana, arzu ettiğim gibi ne zaman yuva yapacağım, canımın içi, pek göreceğim geldi. Karıcığın Celile "tarzında mektuplar yazdığını bilmese de dedikodulardan kuşkulanan Nazım, Yahya Kemal'in pardesüsünün cebine "Hocam olarak girdiğiniz bu eve babam olarak giremezsiniz" ibareli bir mektup bırakır. Aşkı yıpratın bu kabil olayların yanı sıra Yahya Kemal'in iç dünyasındaki fırtınalar da hatırı sayılır boyutlara ulaşmaktadır. Hassas ve bir o kadar da kıskanç bir ruha sahip olan Yahya Kemal, Celile Hanımın akrabası olan Berlin Büyük Elçisi, çapkın mizaçlı Hakkı Paşanın İstanbul'a gelerek bir eğlence tertiplendiğini ve sosyetenin tüm güzellerini davet ettiğini duyar, zaten endişesini "Kırpikleri süzgün o ihanet dolu gözler Rikkatle bakarken bile bir fırsatı özler" beytiyle ifade eden şair, bu davete katılmaması için Celile hanıma baskı yaparak ondan katılmayacağına dair söz alır ama yine de şüpheden kurtulamaz. Kaldığı Ada Otelinde iki kişinin bu eğlenceden bahsettiğini işitince kıskançlık duyguları galeyana gelir ve katılıp katılmadığını anlamak ister ama son vapur gitmiştir, hava şartları dolayısıyla sandal da bulamaz,büyük bir bedel karşılığında ikna edebildiği sandalla yola çıkarlar, hava iyice bozmuştur,ölümle burun buruna gelirler, sandalcı küfretmeğe başlar, büyük zorluklarla Maltepe'ye çıkarlar, vakit geç olduğu için araba bulamaz, kan ter içinde koşarak Bostancı'ya ulaşır, burada da araba bulamayınca hastam var, araba bulun diyerek karakola başvurur, yine büyük paralar ödeyerek Nişantaş'ına vasil olur. Tanıştığı apartman kapıcısının delaletiyle Celile hanımın evde olduğunu öğrenerek rahatlar, fakat bitkindir, civardaki arabacı meyhanesinde sabaha kadar içer, sabahleyin karşılaştıklarında şairin acıklı hali Celile hanımı duygulandırır. Yaşadığı bohem hayatı sebebiyle sosyete dilberine ayak uyduramayacağı endişesi mi, yoksa kıskançlık duyguları mı ? etkiler, Celile hanımın muhakkak gözü ile baktığı evlilik gerçekleşmek üzere iken Yahya Kemal'in bir mektubu ile noktalanır.

Durumdan haklı olarak rahatsız olan Celile Hanım 19 Ağustos 1930 da Fransa'ya giderek resim çalışmalarını sürdürür. Kendisinden kaynaklandığı halde durumdan en çok müteessir olan yine Yahya Kemal olmuştur. Zira, o zamanki halet-i ruhiyesini bir dostuna : "Büyük şair, büyük edip olmaktan daha önemli üç şey var. Birincisi, evlenip yuva kurmak, İkincisi bir ev sahibi olmak, Üçüncüsü, bir tarafta kimseye muhtaç olmayacak kadar parası bulunmak. Ben. Bunların birisini de yapamadım" sözleriyle ifade etmiştir. Vefatında evrakı arasında çıkan bir zarf ve yazı da kaybettiği aşkın etkilerini açıklamaktadır: " Bu zarfın içindeki hatıra 19 Ağustos 1930da Sirkeci garında gece saat 10.00 da veda ettiğim aziz bir kadının göğsündeki çiçektendir.Koparıp verdiği bu iki yaprağı daima muhafaza edeceğim artık " Celile hanımdan sonra evlenmeyi düşünmez ve ikici aşkına daha sıkı sarılır. Kendisini çok seven bir kız öğrencisiyle Küçüksu'da bir davete katılan şair, herkesin sevgilileri için kadeh kaldırdıkları ortamda, sıra kendisine gelince, oradakilerin sevgili öğrencisi şerefine kadeh kaldıracığını düşündükleri sırada : "- Aziz İstanbul'umun Sarayburnu'ndan.batan akşam güneşinin şerefine kaldırıyorum" diyerek İstanbul aşkını dile getirir. " Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul!

Görmedim gezmediğim, sevmediğim hiçbir yer.

Ömrüm oldukça gönül tahtına keyfince kurul!

Sade bir semtini sevmek bile bir ömre değer." Dizelerini de içine alan Aziz İstanbul şii, edebiyatımıza o günün hediyesidir. 2.Kasım 1958 tarihinde Cerrahpaşa hastanesinde hayata gözlerini yuman şairin sağlığında hiçbir eseri basılmamıştır. Ölümünden sonra , Kendi Gök Kubbemiz, Eski şiiirin Rüzgârıyla, Rubailer, Aziz İstanbul, Eğil Dađlar, Bitmemiş şiiirler vs. eserleri basılmıştır.

Sevgilisinden ayrıldıktan sonra evlenmediği için bazılarının kurd'a bazılarının da arıya benzettiği şairin kabrinin cennet olmasını temenni ederim.